

De Moennik

Historisch tijdschrift van Heemkundevereniging Helden

In dit nummer:

- Kassenbouwer Louis van Lier
- Een familie emigreert
- Een klokje uit Helden in Brazilië

€5,00

maart 2018
nummer 62

COLOFON

De Moennik

(=verzamel- bewaarplaats)

Periodiek van Heemkundevereniging Helden,

Versijnt in maart, juli en november.

ISSN nr. 1570-8128

REDACTIE:

Jos Keijmes, eindredacteur

tel. 077-306 11 55

Wim Daniëls

Piet Gommans

Joep Hermans

Patrick van 't Hooft

Raf Janssen

Marion Leurs-Jacobs

Wilbert Manders

Willemien Severins-Janssen

OPMAAK EN LAYOUT:

Henk Steeghs (Yell-low)

ADVERTENTIE-AQUISITIE:

Marion en Rob Leurs

tel. 0493 89 39 14

DRUK:

DTP Graphic Products

WEBMASTER:

Rob van 't Padje

CORRESPONDENTIE-ADRES:

Redactie *De Moennik*

Aan de Koeberg 3

5988 NE Helden

redactie@moennik.nl

Voor vragen over

bezorging en abonnement:

admin@moennik.nl

Jaarlidmaatschap € 17,00

(inclusief *De Moennik*)

Losse nummers € 5,00

Foto omslag:

Het kampioensteam 1947

van R.K.S.V. S.S.S.

Inhoud

- 1 *Bèjeingezeumerd*
Redactie en leden werkgroep documentatie
- 4 *Onz' S.S.S. dat clubje fier*
De geschiedenis van V.V. Helden (deel 2)
Peter Jacobs
- 11 *Een klokje uit Helden in Brazilië*
Jan Pubben c.m.
- 12 *Het bedrijf van...*
Kassenbouwer Louis van Lier
Jos Keijmes
- 17 *Samen op de foto*
Team Lambertusschool 1974
Marion Leurs-Jacobs en Willemien Severins-Janssen
- 18 *De kerk*
Wim Daniëls
- 20 *Middenpagina*
Het industrieterrein in Panningen omstreeks 1961
Marion Leurs-Jacobs en Willemien Severins-Janssen
- 22 *Politiek rumoer in Helden 2*
Oude en nieuwe politiek: conflict rond nieuwe sporthal
Wim Daniëls
- 27 *Marions anekdotes*
Begien oploate
Marion Leurs-Jacobs
- 28 *Herinneringen van een dierenarts 17*
Ziekenbezoek
Wim van Heukelom
- 30 *Een familie emigreert*
Wiel Dorssers - Joep Hermans
- 35 *Toen en Nu*
Winkel oma Goutier - Markt Panningen
Theij Cox
- 36 *Dialect*
Hollenjer in Limburg
Ann Philipsen
- 38 *Zoldergeheimen*
Registratienr. 05347 een scheepskist
Piet Gommans
- 40 *Veel belangstelling voor cursus paleografie*
Patrick van 't Hooft

Van de redactie

De redactie is steeds bezig om *De Moennik* te verbeteren. Zo is er wat langer stilgestaan bij het advertentiebeleid van ons verenigingsblad. Dat heeft er toe geleid dat het bestuur een nieuwe aanpak heeft goedgekeurd. Omdat de meeste advertenties zogenaamde gunadvertenties zijn, willen we op een andere manier die gunfactor gaan benutten. Advertenties zullen daarom voortaan achterwege blijven. Daarvoor in de plaats worden in dit nummer de namen van bedrijven, evenals van particuliere 'sponsors', op één pagina vermeld onder de kop **'Vrienden van De Moennik'**. Vanaf € 50,- per jaar kan men vriend worden en ontvangt men het blad *De Moennik* gratis. De nieuwe acquireurs Rob en Marion Leurs zijn al bijzonder actief geweest.

Vraag aan lezers

Redactielid Piet Gommans is onlangs gestart met het in kaart brengen van Heldense mannen, in totaal 94, die in de periode 1946-1951 in Nederlands-Indië hun militaire dienstplicht hebben vervuld. Evenals inwoners die als beroepsmilitair bij het K.N.I.L. of als oorlogsvrijwilliger (O.V.W.) ook daar gediend hebben. Van deze mannen wil hij graag in eerste instantie weten:

- familienaam, voornamen en roepnaam.
- geboortedatum en eventueel overlijdensdatum;
- foto's, liefst uit die jaren;
- naam van het legeronderdeel en indien bekend het legernummer. (De lijst van vertrek en thuiskomst bezit hij al.)

Reacties graag naar emailadres redactie@moennik.nl.

Reacties

1. Heljes

Leo Janssen uit Helden (belaas inmiddels overleden) vroeg zich af of in het dialectstuk *Heljes* van Wim Daniëls in het vorige nummer twee woorden verkeerd waren. 'Te koer gaon' zou volgens hem 'te kier gaon' moeten zijn en 'kebbele' zou 'kwebbele' moeten zijn. In 't *Woordeboek* van Helje staan echter beide woorden als 'koer' en 'kebbele' geschreven. Of zou 't *Woordeboek* het mis hebben?

2. Screggedek

Het vreemde woord *screggedek* uit *De Moennik* 60 heeft toch weer reacties opgeleverd. Ruud Muller uit Panningen liet ons weten dat men dit woord aan de overkant van de Maas gebruikt in de betekenis van 'een mager, schriël, uitgehongerd persoon of iemand die krom loopt'. Ook kan het een 'mager dier' betekenen.

Mevrouw Ottenheim uit Swalmen, maar oorspronkelijk uit Panningen, liet ons weten dat het woord *screggedek* volgens haar geen Helden woord is. Omdat haar dochter in Hongarije gewoond had wist ze wel te zeggen dat daar het woord *screggedek* 'proost' betekent.

En mevrouw Bea de Mol uit Helden meldde ons dat haar moeder in Blerick het woord gebruikte voor een ekster, naar het geluid wat die vogel maakte.

3. Voetbalwedstrijd Helden - Liberia

In dit artikel in het vorige nummer stond bij het naschrift dat Hay Jacobs nog in leven zou zijn. Zijn zus José uit Panningen liet ons echter weten dat Hay al in 2013 overleden is. Van Jan Pubben kregen we

een telefoontje dat de missiepaters Wim Hermans, Rob Haffmans, Tinus Reijnders en Victor Kersten de opbrengst van de voetbalwedstrijd hebben gekregen voor hun werk.

De bedenkers van die voetbalwedstrijd waren Wim Hermans, Sief Frencken en Lei van Horen.

4 Onz' S.S.S.

De foto van de Heldense voetbalclub H.V.V. uit 1932 in de vorige *De Moennik* leverde tot nu toe twee reacties op over de namen van de spelers. Inmiddels is vastgesteld dat het de volgende personen v.l.n.r. moeten zijn: Joep Lommen, Pier Kessels (van de Kricëmer), Joke Verlaek, Graad van Nisselroy, Rieks Engels, Wiel Peeters,

gemeente Helden. Deze steen zat oorspronkelijk ingemetseld in het voormalige raadhuis aan het Mariaplein. Bij de afbraak

Jac Engels, Cor Quicken, Albert Martens, Peter Verhaegh en Lommen Had. Met dank aan Boy van Nisselroy en Joep Knapen.

Gevelsteen

In *De Moennik* 59 stond op de middenpagina het glas-in-loodraam van het gebouwcomplex De Kaupman in Helden-Dorp. Boven dit raam zit een historische gevelsteen met het zegel van de vroegere

stelde Karel Hermans deze steen veilig door hem in de muur van zijn kantoor aan het Mariaplein te metselen. Tot hij de steen ter beschikking stelde van de woningvereniging om hem boven genoemde ingang te bevestigen.

Vrouw en rijbewijs

Tijdens gesprekken met Gerrit Sengers over de Poolfoto's uit *De Moennik* 60 wist

hij te vertellen dat zijn moeder, Elisa Josephina van den Beuken, de eerste

vrouw was in de gemeente Helden die in het bezit kwam van het rijbewijs A. Als 19-jarige jongedame ontving ze dat in april 1949. Toen dus een bijzonderheid voor een vrouw, nu heel normaal.

Drukfoutjes

De Moennik 61 helemaal uitgeplozen? Dan is het u zeker opgevallen dat er enkele vervelende drukfoutjes in geslopen zijn. Bij de advertenties achteraan staat een advertentie twee keer vermeld en is de advertentie van Boekhandel Primera achterwege gebleven (waarvoor onze excuses). Bij de advertentie van See You staat een adres dat er niet bij hoort. Opnieuw het bewijs dat *De Moennik* nog steeds mensenwerk is!

Pruussebaard

Wat rare dialectwoorden betreft kregen we weer een vreemd woord aangereikt: pruissebaard. Weet u de betekenis? Dan mag u dat ons gerust laten weten. Dan kunnen we het vergelijken met de verklaring die we er bij kregen.

Cultuurprijs

Op vrijdag 24 november ontving Ann Philipsen de cultuurprijs 2017 van de gemeente Peel en Maas. Als vaste schrijfster van het dialectverhaal in *De Moennik* hebben we haar daarmee van harte gefeliciteerd. Ook het instandhouden van het dialect is een culturele aangelegenheid.

Onz' S.S.S. dat clubje fier

De geschiedenis van V.V. Helden (deel 2)

Peter Jacobs

In dit tweede deel van de clubgeschiedenis van V.V. Helden komt de wellicht meest succesvolle periode van S.S.S. aan bod: de jaren 1946 tot en met 1950. Het zijn hoogtijdagen van het Limburgse voetbal: Limburgia wordt in 1950 na een 0 - 6 overwinning op Ajax in Amsterdam, kampioen van Nederland. De discussies in Nederland omtrent het al dan niet professionaliseren van het amateurvoetbal lopen hoog op. Zelfs in Helden-Dorp.

Wat er aan vooraf ging

De nieuwe verenigingsnaam van de Heldense voetbalvereniging – S.S.S. – werd niet gelijk door de *'Nederlandsche voetbalbond'* (N.V.B.) geaccepteerd, zo blijkt uit een schrijven van 18 september 1945 aan het bestuur: *'Uw verenigingsnaam kan niet worden geregistreerd, omdat de initialen S.S.S. reeds voor een elders gevestigde vereniging zijn ingeschreven.'* De N.V.B. adviseert vervolgens om *'een 5-tal andere namen op te geven, waaruit naar volgorde van voorkeur keus kan worden gedaan'*. Het bestuur antwoordt vervolgens dat *'er met klem verzocht wordt de S.S.S. '32 toe te staan in verband met clubbescheiden, clublied, prachtig vaandel en traditie van combinatie gymnastiek en voetbalsport'*. Eventuele andere opties zouden nog kunnen zijn: *'Sportvereniging Helden of Sportvereniging Heldia'*. Het werd uiteindelijk R.K.S.V. S.S.S. waarmee de Heldense voetballers in het seizoen 1945-1946 aan de competitie gingen deelnemen.

De loftrompet

Een kampioenschap zat er dat eerste jaar na de oorlog in de Tweede Klasse van de LVB nog net niet in, maar in het seizoen 1946-47 was het wel prijs: *'Met een klinkende 12 - 1 overwinning, die men in de voetbalwereld denderend pleegt te noemen, heeft SSS Zondag j.l. in Baarlo de kroon op het werk gezet'* stond er in Midden-Limburg van 5 april 1947 te lezen. Via succesvol verlopen promotiewedstrijden ging S.S.S. naar de Eerste Klasse van de afdeling Limburg.

De grote betrokkenheid van de 'Dörper minse' was vlak na de oorlog al goed merkbaar, of zoals Piet Rongen (overleden in 2017) opmerkte: *'Dao waas neet veul anders te doon, dus ginge wae op zonnigmiddig om twee oor altied nao 't voetballe kiekhe en beij oethwedstriede makde wae dao met oos vriendengrupeke een oetstepke van en ginge al fietsend op de trukwaeg nog urgus beij familie oppe koffie.'*

Twee jaar later in 1949 volgde opnieuw een kampioenschap; in Laar werd met de steun van een op de fiets aanwezige grote supportersschare gewonnen en werden de mannen van S.S.S. bij terugkomst in het dorp vanaf de Ruijsstraat feestelijk binnengehaald door de gymnastiekvereniging, fanfare St. Caecilia en de Dörper bevolking. Vanaf het seizoen 1949 - 1950 werd het afdelingsvoetbal ingeruild voor de KNVB en debuteerde S.S.S. in de vierde klasse. De vereniging schrijft zich ook in voor de KNVB-beker.

Bekerkoorts

Voor de spelers van S.S.S. was het meedoen aan de KNVB-beker een noviteit. Geen enkele speler zou voorafgaand aan dit KNVB-avontuur hebben kunnen vermoeden dat het uiteinde-

Het kampioensteam 1947 van R.K.S.V. S.S.S. Gehurkt v.l.n.r.: Hein Korsten, Tun Trines, Paul van Doren, Ber Joosten (Egchel), Lei Keiren. Staand v.l.n.r.: Karel Hermans, Jan Welten, Funs Hermans, Jan Kessels, Jacques Keiren, Miel Keiren, Wiel Opstals, Hand Verheijen.

Kampioensploeg S.S.S.-voetbal Helden-Dorp 1949.

Gehurkt v.l.n.r.: Hein Korsten, Har Keiren, Jan Ottenheijm, Lei Keiren, Jacques Keiren.

Staan v.l.n.r.: Kueb Duijf, Wiel Opstals, Jeu Wagemans, Handrie Hendrickx, Miel Keiren, Bér Joosten, Jan Kessels, Karel Hermans.

nen. De volgende tegenstander werd wel per fiets bezocht, derdeklasser Venlosche Boys. Omdat er met 1 - 1 gelijkgespeeld werd, trok de uitspelende partij aan het langste eind. In de derde ronde trof S.S.S. thuis het kort daarvoor in de derde klasse kampioen geworden Wit-Zwart uit Weert. Het werd een afgetekende 4 - 0 overwinning in Helden. Of de uitslag het gevolg was van de feestelijkheden van de ploeg uit Weert, kon Handrie Hendricks niet meer met zekerheid vertellen. S.S.S. was daardoor de enige vierdeklasser van Limburg die nog in het bekertoernooi zat en kreeg daardoor als prestatiebeloning* Sittardse Boys toegewezen door de KNVB. De Sittardenaars speelden toen al een aantal jaren in de Eerste Klasse, het hoogste voetbalniveau van Nederland. Ze hadden bijvoorbeeld in 1950 de latere landskampioen Limburgia in eigen huis verslagen. De bekerkoorts sloeg toe in Helden.

Waar het hart van vol is

'Naar aanleiding van je schrijven van gisteren, heb ik mij hedenmorgen direct met de secretaris van Sittardse Boys in verbinding gesteld. Deze deelde mij mede, dat de Boys met het complete 1ste elftal naar Helden zullen komen, daar de Boys het zeer op prijs stellen de beker te winnen'. Het is 29 april 1950 als voorzitter Karel Hermans van R.K.S.V. S.S.S. bovenstaand antwoord van familie uit Sittard onder ogen krijgt. Er zal vast een zucht van opluchting door hem heen zijn gegaan. Maar tegelijkertijd ook het besef dat er nog het nodige geregeld zou moeten worden voordat op zondag 7 mei 1950 S.S.S. in de KNVB-beker de strijd zou kunnen aangaan met Sittardse Boys.

De wedstrijd zou eigenlijk in Sittard plaatsvinden, maar voor-

lijk misschien wel de mooiste herinnering uit hun actieve voetballevens zou worden.

In de eerste ronde moest S.S.S. afreizen naar Resia (Wellerloo). Meestal ging men per fiets, maar bij dit soort afstanden werd er met een bus gereden. Er werd met 0 - 2 gewon-

* De Eerste Klasse-elftallen stroomden pas in de vierde ronde in het knock-out-systeem.

zitter Karel Hermans had de Boys zover gekregen om in Helden-Dorp te spelen. Ter compensatie zouden de Sittardse-naren na afloop een koffietafel bij Kubke worden aangeboden. In de dagen voor de wedstrijd gonsde het van de geruchten omtrent het team dat de Eersteklasser op zou stellen. In Midden-Limburg van 6 mei 1950 stond onderstaande aankondiging.

De Munck en Ehlen

komen met **Sittardse Boys** tegen **S.S.S. 1** om de K.N.V.B.-bekeer strijden.

Om 12 uur S.S.S. 2 - BEVO 1

Aanvang 1 uur
Entree 50 cent

Karel Hermans

In het Dagblad voor Noord-Limburg van 6 mei 1950 stond onder de kop *'De Munck heeft in Helden', naast Ehlen in de voorhoede staan ook opgesteld Colombon, Pfenning's en Schils'*, spelers die al veelvuldig voor het Limburgs elftal uitkwamen.

De voorbereiding van S.S.S. was zoals altijd een twee uur durende training op de dinsdagavond van acht tot tien uur. Handrie Hendricks werd op de woensdagavond zoals wel vaker nog eens extra onder handen genomen door Funs Hermans, de oud-keeper die vanaf 1948 met ziel en zaligheid de functie van leider vervulde en tevens in de elftalcommissie zat. Met zijn enthousiasme en voetbalkennis heeft hij jarenlang het voetbaltechnische beleid bij S.S.S. richting gegeven. Op de zaterdagavond voorafgaand aan de wedstrijd hield Funs altijd een teambespreking in een ruimte van de oude kapelanie (waar de bibliotheek was) naast het patroonaat, weet Handrie Hendricks nog. En hij vervolgt: *"Van alle spelers werd verwacht dat ze er waren om de tactische aanwijzingen aan te horen."* Voor de wedstrijd tegen Sittardse Boys hield hij vast aan het voor die tijd gangbare 2 - 3 - 5 - systeem. Hij zal zijn vurige betoog wel afgesloten hebben met de woorden die hij wel vaker gebruikte, zoals in het clubblad van september 1951: *'Spelers houdt steeds dit voor ogen: kameraadschap en de naam van S.S.S. uit Dörp'*.

Zwarte panter in Helden gesignaleerd

Op de dag van de wedstrijd arriveerde Sittardse Boys met een spelersbus, ruim voor aanvang van de wedstrijd bij de huidige

Frans de Munck

blokhut van Jong Nederland achter het 'Kerkeboske'. In de daar gelegen kleedlokalen stonden de kommen, om zich na afloop te wassen al klaar.

De spelers van S.S.S. verschenen pas veel later en hadden zich zoals gewoonlijk thuis al omgekleed. *'Normaal verzamelden we een kwartier voor de wedstrijd op het veld, liepen een paar keer op en neer, deden wat gymnastische oefeningen en kreeg ik wat schoten op goal afgevuurd, van een echte warming-up was geen sprake'*, aldus Handrie Hendricks. *'Drej reije diek sjónge de minse um ut veld'*, maar 'Cas van de Kas' (Cas Schaareman) heeft er uiteindelijk niet veel aan overgebouden, vanwege de koffietafel, weet Handrie nog te melden.

Voor een publiek van zo'n 2000 toeschouwers speelde de toen nog in zwart-wit tenue gestoken vierdeklasser een officiële wedstrijd tegen de rood-witte eersteklasser uit Sittard.

Sittardse Boys had in de legendarische keeper Frans de Munck haar bekendste speler.

De Munck had in 1949 reeds gedebutteerd in het Nederlands elftal. In het Dagblad voor Noord-Limburg van 8 mei 1950 stond in het wedstrijdverslag te lezen: *'Niemand zal ook maar gedroomd hebben van een Heldense overwinning of zelfs een gelijk spel tegen de Sittardse Boys, die met slechts twee invaliders en een hartelijk applaus van het Heldense publiek het terrein opkwamen'*. Achter het doel bij Frans de Munck had zich een grote schare jeugd verzameld die zich de ogen uitkeken.

Zo was de nu 86-jarige Gerrit Greijn toen aandachtig toeschouwer. Volgens hem was De Munck *'unne echte dandy'*. Hub Litjens kon zich nog berinneren dat Hein Korsten van rechts een bal hoog voorzette die De Munck met één hand uit de lucht plukte. In het wedstrijdverslag valt daarover te lezen: *'Ja, daar stond De Munck in het doel die met uitdagende kalmte hoog, laag en overal greep en met dat bravuurwerk en zijn verre uittrappen de bewondering afdwong van een record aantal bezoekers'*. Handrie Hendricks herinnert zich nog de eerste uittrappen van Frans de Munck: *'die kwamen zo bij mij in het strafschoopgebied terecht. Hij trapte de bal met een dropkick en beheerste die techniek als geen ander. Ik trapte de bal altijd rechtstreeks uit de handen en maakte verder vaak gebruik van de ijzeren punt van mijn voetbalschoen.'*

Nadat Colombon Sittardse Boys in de 12e minuut via een laag hard draaiend schot aan de leiding had gebracht, demonstreerden de Sittardenaren hun technisch overwicht en werd de wedstrijd vakkundig op slot gegooid. Nog voor rust scoorde, na

een geslaagde rush, de pas 18-jarige Jan Notermans 0 - 2. Hij zou in het verdere verloop van zijn carrière nog grote successen beleven met Fortuna '54 en liefst 25 maal voor het Nederlands elftal uitkomen. Het werd rust en de thee was zoals altijd door An Gerris (vanaf het 'Gerris Greuske' lopend) stipt op tijd afgeleverd (met de hand over een rietenmand met daarin een blinkende groene ijzeren moer (= waterketel) met porceleinen 'tasse'.

En of het nu de thee is geweest of een vlammend betoog van Funs Hermans, in ieder geval kwam het nog jonge Heldense S.S.S. als herboren uit het kleedlokaal. Het wedstrijdverslag meldt hierover: *'Een vriendenclub die haar best deed, zich niet geslagen toonde en zeker niet werd leeg gespeeld'*. Ook na nog drie verdere tegendoelpunten bleef de inzet van S.S.S. hoog. De beloning hiervoor kwam diep in de tweede helft; S.S.S. onderschepte een Sittardse aanval, Hein Korsten speelde de bal op Miel Keiren die vervolgens de bal door de benen van de uitlopende De Munck in het doel schoot; de eer van S.S.S. was gered. Het bleef uiteindelijk bij 1 - 5.

Het publiek ging tevreden naar huis en de spelers van beide teams genoten van de koffietafel bij Kubke. Handrie Hendricks weet zich nog de lange rijen met gedekte tafels te herinneren. Aan de ene kant zaten de spelers van Sittardse Boys en die van S.S.S. zaten er tegenover. Er waren *'breudjes mèt kieës en sjink'*, koffie en Limburgse vlaai. De beide voorzitters hielden een toespraak en er werd veel nagepraat.

Opvallend was verder dat de schuin tegenover Handrie Hendricks zittende Frans de Munck niet veel zei.

Wellicht zat hij al in gedachten in Keulen want... Op dinsdag 9 mei 1950 stond in het Dagblad voor Noord-Limburg onder de kop *'De Munck 'Prof'* te lezen: *'Wegens het overschrijden van de amateurbepalingen is Frans de Munck, keeper van Sittardse Boys..., door de KNVB op de beroepslijst geplaatst. Dit houdt in dat De Munck niet meer aan wedstrijden mag deelnemen. De bezoekers van de wedstrijd Helden-Sittardse Boys hebben de 'zwarte panter' dus voor het laats in actie gezien.'*

Korte tijd later werd hij getransfereerd naar FC Köln waar De Munck uit zou groeien tot absolute topkeeper en de bijnaam 'die Schwarze Katze' verwierf; vanwege zijn katachtige reacties en het feit dat hij altijd zwarte wedstrijdkleding droeg. De Munck keepte ook namens Nederland in de beroemde watersnoodwedstrijd in Parijs tegen Frankrijk in 1953. In 1954 keerde hij terug naar Nederland om met Fortuna '54 uit Geleen

Jan Notermans

An Gerris-Paulissen

deel te nemen aan de profcompetitie die toen van start ging. Hij speelde uiteindelijk 31 keer voor het Nederlands elftal. En hoe verging het Sittardse Boys? De vereniging fuseerde op 12 mei 1950 met V.V. Sittard en werd Sittardia wat op zijn beurt weer fuseerde met Fortuna '54 en verder ging als Fortuna Sittard.

Er werd in Helden-Dorp nog lang over deze memorabele wedstrijd gesproken, wellicht ook nog op het moment dat de onderstaande foto werd gemaakt. Het is Helderse kermis juni 1950, als op het terras bij Jo Verlaek, clublokaal van S.S.S., een aantal jongemannen het glas heffen. Het betreft hier een vriendengroep 'De Blackboys', vaste supporters van S.S.S.!

V.l.n.r.: Piet Sommers, Sjaar Jacobs, Wim Jacobs, Har Rongen, Ton Reijnders, Wim Crommentuyn, Jan Wijnands en Leo Segers.

Met dank aan: Handrie Hendricks, Piet Rongen en Gerrit Greijn.

In de volgende *De Moennik* deel 3.

Een klokje uit Helden in Brazilië

Jan Pubben c.m.

Het is al weer even geleden dat er aan het Mariaplein in Helden een raadhuis stond. In zijn torentje hing een klokje dat de taak had om bij brand de brandweer te alarmeren. Als het klokje klepperde, spoedden de brandweertieners zich richting raadhuis om er te horen waar de brand was. Ter plekke stond ook de brandweerspuit paraat. In 1958 maakte dit klokje een verrassende bootreis naar Brazilië, om een tweede leven te beginnen.

Het kwam allemaal door de Dörper pater Jan Hermans (1911-1971). Die verbleef, na 21 jaar leven en werken in Brazilië, voor zijn tweede vakantie enkele maanden in Nederland. In die dagen waren zijn collega's in Fortaleza, de hoofdstad van de deelstaat Ceará, de kerk van Nossa Senhora dos Remédios aan het verfraaien. Daartoe kocht men voor het nieuwe altaar, ontworpen door pater Jan van Engelen, bij de firma Esser in Weert voor 4.300 gulden een tabernakel, een kruisbeeld en zes kandelaars. Pater Jan kreeg het raadhuis-klokje in de gaten, vond dat het best zou passen op het vernieuwde priesterkoor in Fortaleza en diende via zijn broer Karel, lid van de gemeenteraad van Helden, een verzoek in om het klokje te bemachtigen.

Wij lezen op bladzijde 6 van het notulenverslag van de raadsvergadering van 23 oktober 1958 bij de "Rondvraag":

"De Heer Hermans zegt dat er in Helden-Dorp een missionaris gevraagd heeft om het kleine klokje in het torentje van het oude raadhuis te kunnen kopen of krijgen... De Voorzitter vraagt de raadsleden of tegen verkoop van dit klokje enig bezwaar is. Zonder hoofdelijke stemming wordt besloten dit klokje te verkopen aan Missionaris Hermans voor f 1,-."

Op 22 november 1958 gingen pater Jan Hermans en het klokje scheep richting Brazilië, waar ze na een voorspoedige reis aankwamen in de haven van Fortaleza. Korte tijd later klingerde het tijdens vieringen in de parochiekerk ter plaatse, waar in 1927 - 90 jaren geleden - de Nederlandse Lazaristen hun werkzaamheden in het noordoosten en noorden van het grote land begonnen. Al bijna 60 jaar doet het "dörper klokske" er zijn best!

Boven, het interieur van de kerk van Fortaleza in 1960, met het klokje.

Detail uit het schilderij van Harrie Kranen van het oude Raadhuis.

Het klokje anno nu.

Met dank aan:
Xavier v.d. Abeelen, Bonn,
Geraldo Frencken, Fortaleza,
Fien v.d. Biggelaar-Marijnsen,
Archief Gemeente Peel en
Maas,
Heemkundevereniging Helden,
Henk Szeeghs, H.W. Grashoek.

Het bedrijf van...

Kassenbouwer Louis van Lier

Jos Keijmes

Toen de Dörper jongen Wieke van Sef, oftewel Louis van Lier, zijn opleiding tot meubelmaker achter de rug had begin jaren 50, had hij al vroeg het idee om een eigen bedrijf te beginnen. Het begon aan de achterkant van het toenmalige ouderlijk huis aan de Stogger in Helden-Dorp. In twee kippenhokken (!) startte Louis met het maken van houten onderdelen en ijzerwerk voor het bouwen van kassen voor de tuinbouw. Het begin van Kassenbouw L.J. van Lier B.V.!

Na de lagere school bezocht Lodewijk Johannes, roepnaam Louis, een Klein Seminarie in België om priester te worden. Na een jaar hield hij het daar voor gezien en ging hij naar de ambachtsschool in Venlo om opgeleid te worden tot meubelmaker. Al vroeg had hij het idee om een eigen zaak te beginnen. De kolomboormachine die hij dus van zijn moeder had gekregen, vormde het begin van zijn activiteiten. Hij hield zich toen vooral bezig met houtbewerken.

Halverwege de jaren 50 begon hij met het neerzetten van kassen. Dat waren zogenaamde rolkassen. Deze vrij lage kassen (1,20m hoog) waren verrijd-

baar en konden zodoende in de verschillende jaargetijden over de planten gereden worden die beschermd moesten staan. Omdat men zo'n kas vooral van hout maakte (alleen de goten waren van ijzer), en de ondergrond daarvoor vaak niet geschikt was omdat er geen fundering lag, waren deze kassen geen echt succes. Daarom besloot Louis dat zijn kassen hoger moesten worden.

Langzaamaan begon zijn bedrijf te floreren en was er meer personeel nodig om de opdrachten van de tuinders op tijd te kunnen verwerken. Zijn oudste broer Giel kwam daarom ook

bij hem werken. Aan de overkant van het ouderlijk huis bouwde hij in 1955 een grote loods (8 x 20m) van waaruit voortaan gewerkt kon worden. De arbeidsinspectie had zijn werkplaats (de kippenhokken) afgekeurd! Hij ging zelf de boer op om met de tuinders de mogelijkheden te bespreken van het telen in een kas, die hij dan vervolgens kon bouwen.

Van Hövellstraat

In 1958 trouwde hij met Tonnie (Antoinette Hubertina Maria) van Hasselt uit Beek-Ubbergen en gingen zij wonen aan de Van Hövellstraat. Dat woonhuis werd door zijn eigen bedrijf gebouwd. Het perceel was een verwaarloosd stuk grond waar in vroegere tijden de trambaan nog gelopen had. De tramrails waren zelfs nog niet verwijderd. Op het stuk grond had ook ooit een woonwagen gestaan waarin ene Doek woonde. Ook stond er een schuur voor de opslag van het waterleidingbedrijf. Men dampste er afval en omdat niemand er de waarde van inzag, kon Louis gemakkelijk het 3000m² grote perceel kopen en er zijn droomhuis verwezenlijken. Met een (ouderwetse) dragline liet hij het hele terrein opschonen en het pain e.d. afvoeren. De tuinaanleg was de eerste klus voor het pas begonnen hoveniersbedrijf van Sjaar Teeuwen! In dat huis kwamen ook de kinderen ter wereld: José (1959), Petra (1960-2004), Gerti (1961), Paul (1962), Rob (1963), Annette (1965) en Loes (1968).

Techneut

Louis had technisch inzicht. Naast kassenbouw hield hij zich bezig met machinebouw. Zo ontwierp en maakte hij een houtbewerkingsmachine om de kopse kanten van de houten onderdelen te bewerken. De machinebouw werd zelfs een apart onderdeel van het bedrijf. Op het industrieterrein in Panningen liet hij in 1963 een nieuw bedrijfspand (het huidige Parthosgebouw) bouwen waarin kassenbouw en machinebouw samengingen. Het pand omvatte twee bedrijfshallen (60 x 20m) met een kantoorgedeelte en een personeelsruimte. Eén hal voor

Giel van Lier

Het gezin Van Lier met v.l.n.r.: Petra, Paul, vader Louis, Gerti, José, Rob, Annette en moeder Tonnie met Loes.

Het pand waar van 1978 tot 1984 het bedrijf gevestigd was. Onderstaande foto's zijn gemaakt tijdens de opening.

Montagemedewerker Gerrit Korsten was geen stuntman, hoewel...

metaalwerkzaamheden en één voor het hout. De officiële opening was in juli 1964. Doordat er te weinig machines verkocht en geproduceerd konden worden, moest de ontwikkeling daarvan in 1967 gestopt worden. De winst van de kassenbouw was nodig om de machinebouw overeind te houden. De ontwikkeling hiervan was in feite te duur. Voor het personeel dat reeds van 66 man tot 16 was ingekrompen kwam het einde niet onverwacht. Door de medewerking van andere werkgevers op het industrieterrein konden bijna alle werknemers meteen weer aan het werk in hun eigen beroep. Het bedrijfspand op het Industrieterrein verkocht hij aan de Pella om terug te keren naar zijn oude stek, de loods aan de Stogger.

Toch duurde ook dat niet lang. In 1978 bouwde Louis met zijn eigen medewerkers, en ook nog vooral in hun vrije tijd, een nieuwe loods op het industrieterrein in Panningen, het gebouw waarin nu Autoberging-Autoschade Smets-Schutte is gevestigd. Op dat moment telde het bedrijf 35 personeelsleden. Tot 1984 bleef dit de plek voor Van Lier Kassenbouw. De concurrentie op het gebied van kassenbouw vanuit het Westland nam toe. Het overnemen van ideeën en materialen uit het Westland kon het tij niet keren. In 1984 keerde Louis weer terug naar de oude vertrouwde loods aan de Stogger in Helden-Dorp, waar hij nog een aantal jaren het bedrijf voortzette alvorens het helemaal op te heffen.

Bouwbedrijf

Kassenbouw Van Lier was behoorlijk allround: het nam opdrachten aan die bij een aannemingsbedrijf pasten. Bij de tuinders bouwde men ook loodsen. Louis pakte alles aan om zijn personeel aan het werk te houden, of dat nu kassen waren, champignonkelders of tennishallen. Zelfs tennishal De Heuf in Panningen is door Van Lier Kassenbouw verwezenlijkt. Het werkterrein werd ook verlegd naar Duitsland. Zo bouwde Van Lier in de buurt van Ingolstadt, in het plaatsje Au, rond 1972 een champignonkelder. De bouwers waren daar in de kost omdat de rit er naar toe wel twaalf uur rijden was. Met de eigen vrachtwagen werden alle materialen meegenomen en de medewerkers kwamen met het bedrijfsbusje. Bij de laatste rit vanuit Au naar Helden, eind oktober, kwam men pas na 23 uur in Helden aan vanwege de vele opstoppingen door hevige sneeuwval.

Hetzelfde busje gebruikte men ook als het bedrijf uit-

stapjes maakte naar Essen, Dortmund of naar Keulen. Zo werd in 1961 al een bouwbeurs in Hannover bezocht. Om zes 's morgens vertrokken de acht werknemers om na ruim drie uur rijden in Hannover te arriveren. Zo'n ritje was trouwens geen al te aangename ervaring. In het Borgwardbusje ontbraken namelijk de banken en zaten de jongens op houten kisten met de rug tegen de wand.

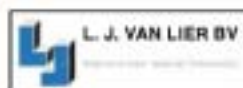
Ongelukken

Wat Louis zijn hele leven heeft dwarsgezeten, zijn de ongelukken die er op het werk gebeurd zijn. Ook hemzelf overkwam dat. In augustus 1963 verbrandde hij tijdens laswerkzaamheden zijn onderbeen aan thinner. Medio jaren 60 kwam een jongen die net in dienst was om het leven toen hij een vrachtwagen met ijzeren palen moest lossen. Tijdens dat werk ging een zware bak met palen schuiven en kwam bovenop de jongen terecht. Dit noodlottige ongeval bleef Louis achtervolgen. Bij een rozenkweker in Tegelen viel een van de medewerkers door het dak van de in aanbouw zijnde loods waarop hij bezig was polyester golfplaten te bevestigen. Door het opgelopen rugletsel kon hij daarna niet meer in de bouw werken en werd hij conciërge op de LTS.

Handwerk

Er moest flink aangepakt worden in het kassenbouwbedrijf. Alles was nog handwerk. Er kwam geen hijskraan aan te pas als er balken een ladder op gesjouwd moesten worden. De medewerkers moesten allerlei capriolen uithalen om alles op de juiste plek te krijgen. Met een kruiwagen moesten ze de glazen platen bijvoorbeeld over de modderige bodem vervoeren. Dat was zo zwaar dat ze een touw aan de voorkant van de kruiwagen vast moesten maken zodat ze de kruiwagen met duwen en trekken konden voortbewegen. Overkappingen van 6.40 m droeg men eigenhandig op de schouder naar de plaats van bestemming. De eerste kassen waren helemaal van hout. Het glas zette men vast met kit. Later werden de overkappingen van staal dat dan eerst geverfd moest worden. Dat bleef zo tot het bedrijf over kon gaan op gegalvaniseerd staal.

Op de bouwbeurs in Hannover 1961.
V.l.n.r.: Gerrit Korsten, Giel van Lier, Wiet Steeghs (Beringe), Frans Janssen, Sjaar Peters, Wieke (Louis) van Lier, Piet Peeters (Panningen), Jan Heijnen.

Het logo uit die jaren.

Bronnen:

- Familie Van Lier
- Frans Janssen, Gerrit Korsten en Bert Beijnsberger (oud-medewerkers)
- Weekblad Midden-Limburg (peelenmaasnet.nl)

Met dank aan: Jacques Kerkhofs.

Foto's:

- Collectie familie Van Lier
- Collecties Frans Janssen en Gerrit Korsten
- Weekblad Midden-Limburg (peelenmaasnet.nl)
- Collectie Leon Huijs

Vele jaren hielp Louis zijn personeel bij het zware werk. Hij was geen directeur met een strofjas maar liep altijd rond in een grijze stofjas. Zo ontving hij eens een vertegenwoordiger die hem naar de directeur vroeg. De vertegenwoordiger geloofde Louis' antwoord niet, waarna Louis hem de deur wees. Om half acht begon men met het werk om in drukke tijden pas rond zes 's avonds naar huis te gaan. Moest er overgewerkt worden, en dat gebeurde vaak, dan schafte men om vier uur om daarna door te kunnen werken. Of men kwam om zeven uur weer terug om tot tien uur door te gaan. Louis betaalde zijn personeel goed en was zeer sociaal. Een zwerver bijvoorbeeld die bij hem aanklopte kon onmiddellijk beginnen te werken, zodat hij die dag in zijn onderhoud kon voorzien. Het personeel droeg Louis op handen.

Thunderbird

Louis bleek een liefhebber van grote Amerikaanse auto's. Midden jaren 60 kocht hij een Thunderbird, een zeer chique auto. Als hij met die auto op zondag naar de kerk ging, stonden er, als de mis uit was, steeds dorpelingen zich te verdringen rond zijn auto. Geen wonder dat menig bruidspaar in die tijd graag in zo'n auto wilde trouwen. Louis deed dat met veel plezier. Na de Thunderbird volgden nog menig Chevrolet en Ford. Personeelsleden mochten zelfs zo'n auto wel eens lenen.

De Ford Thunderbird van Louis.

Het echtpaar Louis en Tonnie van Lier-van Hasselt.

Spanje

Vanaf 1987 werd Spanje steeds meer de vaste woonplek van Louis en zijn vrouw. In 1991 vertrok hij uit het huis aan de Van Hövellstraat. Omdat hij aan de Stogger een zogenaamd dubbelhuis had gebouwd, konden ze toch geregeld in Helden verblijven. Louis trok zich samen met zijn vrouw terug uit de hectiek van een eigen bedrijf en vestigde zich definitief in Spanje. Daarbij is hij zijn passie niet kwijtgeraakt: in Spanje had hij een klein kasje waarin hij orchideeën kweekte. Ook keerde hij terug naar zijn oorspronkelijke vak van meubelmaker. Van de garage maakte hij een meubelwerkplaats. Lang heeft hij daar meubels gemaakt voor zijn eigen huis, familie en vrienden. Louis overleed in april 2014 in zijn huis in Helden. Zijn vrouw Tonnie in februari 2017.

Samen op de foto

De onderwijzers van de jongensschool in Helden

Marion Leurs-Jacobs en Willemien Severins-Janssen

De foto uit 1974 is gemaakt in de teamkamer van de Lambertusschool aan de Jan van den Boschstraat. Het gebouw was in 1965 in gebruik genomen met zes klaslokalen, een handarbeidlokaal, een personeelskamer met kleedcabines (voor de schoolarts) en een hal-ruimte met een heus podium. Door een enorme toename van leerlingen werd de school te klein en ontstond aan de andere kant van het dorp basisschool De Pas. Een aantal leerkrachten ging met het toenmalige hoofd der school, Jo Tubée, naar deze nieuwe school. Daarom moest er een nieuw hoofd en een nieuwe leerkracht komen in de personen van Jos Keijmes (uit Schirveld) en Ria Janssen (uit Meijel).

Jos was toentertijd een van de jongste schoolhoofden in de provincie.

Alle ogen zijn gericht op het op de tafel liggende stuk. Misschien een lesrooster of schrift van een van de leerlingen. De teamkamer is tevens kantine, want er staat ook een warmwaterkoker. Enkele heren dragen zelfs nog een stropdas.

Staanste v.l.n.r.: Hans Wilms, Jos Keijmes en Leo Janssen (overleden in december 2017).

Zittende v.l.n.r.: Peet Laumans (gymnastieklerares), Bea de Mol-Routs, Ria Janssen en Herman Dorsers.

Foto: Archief Basisschool De Lian

De kèrk

Wim Daniëls

Heljes voor beginners besteedt deze keer aandacht aan woorden en uitdrukkingen die betrekking hebben op de kerk en dan met name in Helden op de katholieke kerk.

We beginnen deze keer met twee Heljese moppen uit het boekje 'Limburgse moppen en gedichten' van Leike van Horen uit 1990. Ze worden weergegeven in het Heljes zoals dat door Leike gesproken en geschreven werd. Alleen de interpunctie is op een aantal punten aangepast om de leesbaarheid van de moppen te verbeteren.

Woos pestoeër nag niks

Nelke, 17 joar, waas vur den erste kieër met unne jong oehl geweest.

En toe zeet Moder "det geis doe Zadderlag biegte".

Nelke die det en zeet tege pestoeër: "Ig bèn met unne jong oehl geweest".

"En," zeet pestoeër, "niks gebueri?"

"Nae," zeet det Nelke, "allein gekneepe".

"Hoo," zeet pestoeër, "en oe da gekneepe?"

"Oo," zeet Nelke, "tussen Beringe en Kepel".

Hae vertrouwde um neet

Frenske ging te biegte en zeet tege pestoeër:

"Ig heb unnen haas gestrikt beej ug inne hék".

"Hoo," zeet pestoeër, "dan unne rozekrans vur penetenzie".

In dean tiehd ging pestoeër nó hoehs.

Toe Frenske laeser den haas woe haale, waasse u wég.

Det heet pestoeër gedaon, dag Frenske.

14 Daag dó nó ging Frenske zig aangaeve vur te trouwe.

En toe pestoeër um vroeg métt waem: "métt Trieneke".

"Oo en oe wont Trieneke?"

"Det wiëhs ig ug neet, dean haas heb ge mij gejat,

Mer van Trieneke blief ge aaf"

Hij geliehk, vertrouw neemes.

Biechtstoel

Busselkes kroedwees ter gelegenheid van Maria Tenhemelopneming.

(De Nederlandse teksten vindt u op onze website.)

WWW.MOENNICK.NL

Een lijst met woorden en uitdrukkingen in relatie tot de kerk:

Bedrieger	- godsverniöker
Biechtstoel	- beechsjtoel
Café	- hëlligenhuuske
Communie gaan	- ten hoeëgtied gaon
Hoogmis	- hömmes
Katechismus	- kristelier
Kerstmis	- Koorsmès
Klokkenuiden	- loewe, beunere of buenere
Kruidenbundel voor O.L.V. Hemelvaart	- kroedwees
Misdienaar	- meesdinder
Non, zuster	- begien
Onze Lieve Vrouw (Maria)	- Slevrouw
Onze Lieve Heer (Jezus)	- Slivvenhier
Pastorie	- pasterej
Parochieel ontmoetingscentrum	- patronaat
Processie	- persaessie
Vroegmis	- vreugmees, vrummes
Wijwater	- flintjeswater

Wijwaterzegening van uniformen.

Processie door het veld.

Uitdrukkingen:

Zegt men van iemand die dronken thuiskomt	- Dao wore veul hëlligenhuuskes langs de weeg
Iemand die zich mooi voordeet	- De deugd in 't midde, zaog d'n duvel en hae kroop tüsse twieë begiere
Die vrouw is een haabaai	- Die ès oet de hel gekrope wie d'n duvel sjeep
Hij gaat iets doen wat verboden is	- Dae heet d'n duvel aochter oppe fiets
Na een losbandig leven komt menigeen tot inkeer	- As t'r duvel aod wört, kruup-te ónger de preeksjtoel
Nu breekt me de klomp	- Now sjeit God d'n duvel doëd
Die doet zich beter voor dan hij is	- Dae dougt neet, van bove Ozze Livven Hiër van 't kruuts baeje en van ónger in de tieën biete
Hij komt te laat voor de mis	- Hae kumt de kerse oetblaoze
Hij is een geregelde kerkbezoeker	- Hae heet inne kèrk altied zien vaoste plevuus
Van de doden geen kwaad	- Dao wört nörges zoe veul geloge, as op 't dodspringje en op 't kèrkhoof
Een vrouw die onzedig gekleed ging	- Die vrouw leet eure ganse paose en pinkstere zeen

Het industrieterrein in Panningen omstreeks 1960

De gemeente Helden werd in 1953 aangewezen als industrialisatiekern. In juni 1956 wees het ministerie Panningen aan voor het vestigen van een industrieterrein. Nieuwe werkgelegenheid was hard nodig: Helden had een zeer jonge bevolking, en voor lang niet alle kinderen was werk in de landbouw. Burgemeester Cremers (1946-1963) probeerde de bevolking daarom al vanaf de late jaren veertig te overtuigen dat de vestiging van industrie noodzakelijk was.

In het begin ging het nog moeizaam. Franske Tummers had evenwel goede contacten bij Philips en mede daardoor begon Philips in 1957 in een houten noodgebouw (links op de foto) zijn activiteiten, en een jaar later de achterliggende uitbreidingen. Kort daarna vestigde zich ook de S.I.F. op het industrieterrein. Eind 1959

was al 5,5 ha van het industrieterrein aan de Loosteg vol en spoedig volgden andere fabrieken. Op 21 juni 1961 opende Gouverneur Houben het industrieterrein officieel. Ook werd toen het monument op de Markt onthuld. Bovenaan rechts is de fabriek van Limoveld te zien (thans Bruynzeel). De S.I.F-fabriek (midden rechts) is in aanbouw en daarnaast is de sociale werkplaats geresitueerd. Midden onderaan ligt het bedrijf Tijlman (droogbloemen). Rechts onderaan staat de werkplaats van Jan Lemmen. Nog zichtbaar zijn verschillende boerderijen die op de website bij dit artikel benoemd worden. De lange weg met bomen is de Loosteg! In de volgende Moennik meer aandacht voor de ontwikkeling van de industrie in Helden.

Www.

Tekst: Marion Leurs-Jacobs en Willemien Severens-Janssen. Foto: Archief Heemkundevereniging Helden

Politiek rumoer in Helden 2

Oude en nieuwe politiek: conflict rond nieuwe sporthal

Wim Daniëls

Al tijdens de verkiezingsstrijd voor de gemeenteraadsverkiezingen van 3 juni 1970 tekent zich een conflict af tussen oude en nieuwe politiek. Aan de ene kant de oude politiek, die kost wat kost de gevestigde machtsverhoudingen en in het verleden verworven privileges in stand wil houden. Aan de andere kant de nieuwe politiek, die open staat voor meer inspraak van de bevolking en de heilige huisjes van de oude politiek omver wil kegelen. De verkiezingen brengen nog geen aardverschuiving te weeg, maar vormen wel de opmaat voor rumoer in het tot dan toe rustige politieke leven in Helden.

Politieke verhoudingen vóór 1970

Kijken we naar de uitslagen van de verkiezingen voor de Tweede Kamer in 1963 en 1967, dan zien we dat in Helden de KVP (Katholieke Volkspartij, in 1980 opgegaan in het CDA) toen een absolute meerderheid had.

Voor de gemeenteraadsverkiezingen van 1962 zijn er zeven lijsten, van partijpolitiek is in 1962 nog geen sprake in Helden. De lijsten vertegenwoordigen parochies/kerkdorpen, stand-organisaties als werknemers, boeren, middenstand en lijsten waarop personen op persoonlijke titel aan de verkiezingen deelnemen.

In 1966 neemt de VVD (lijst 3) als eerste landelijke partij deel aan de gemeenteraadsverkiezingen in Helden en werpt de APV (Algemene Partij voor Vernieuwing) zich op

als algemene partij voor alle inwoners van Helden, ongeacht kerkdorp of stand-organisatie. In totaal nemen in dat jaar 9 lijsten deel aan de verkiezingen. De APV veroverd weliswaar één zetel in de gemeenteraad, maar is in 1970 alweer van het politieke toneel verdwenen.

Uitslag Tweede Kamer verkiezingen 1963 en 1967

Gemeente Helden

Partij	1963		1967	
	Aantal stemmen	%	Aantal stemmen	%
KVP	4913	94	5152	85
PvdA	98	2	162	3
VVD	41	1	180	3
Boerenpartij	95	2	290	5
Overige	62	1	258	4
Totaal	5209	100	6042	100

In 1970 nemen wederom negen lijsten deel, waaronder lijst 7 met Herman Dorssers en Sjef Schillings en lijst 5 met oud-gemeentesecretaris Jan Gielens. Alle drie veroveren ze een plaats in de raad en Sjef Schillings wordt zelfs wethouder. Helden gaat vier bewogen politieke jaren tegemoet, want de tijden dat de burgemeester, de pastoor, de notaris en het hoofd van de lagere school bepaalden wat er binnen een dorpsgemeenschap gebeurde zijn eind jaren zestig in Helden nog niet helemaal voorbij. De kerk, de school en de gegoede burgerij hebben aan invloed ingeboet, maar burgemeester Hoeijmakers is dan nog steeds van mening dat hij, en hij alleen, weet wat goed is voor de Heldense bevolking. Onder aanvoering van de drie nieuwgekozen raadsleden krijgt de burgemeester weerwoord en de Heldense politiek een democratischer gehalte.

Gespannen sfeer op secretarie

Nog voordat Herman Dorssers zijn eerste vergadering als gemeenteraadslid heeft meegemaakt, wordt hij geconfronteerd met de impulsiviteit van Heldens burgervader, Martien Hoeijmakers. Op 18 augustus 1970 informeert hij, als nieuwgekozen raadslid, op het gemeentehuis in Panningen of hij de raadsagenda voor de vergadering van 24 augustus kan krijgen. Een ambtenaar deelt hem mede dat dat kan tegen een vergoeding van fl. 2,- per vel (57 vellen, dus fl. 114,-). Hij bespreekt de zaak met burgemeester Hoeijmakers en die belooft hem te zullen bespreken met de wethouders. Hij wijst de burgemeester er ook op dat 15 exemplaren van de raadsagenda al geruime tijd gratis beschikbaar wordt gesteld aan een jongerengroepering.

Bij het verlaten van het gemeentehuis ontmoet Herman Dorssers ambtenaar Henk van Gogh. Hij bespreekt het voorval met hem en Henk stelt spontaan zijn raadsagenda ter beschikking. Burgemeester Hoeijmakers krijgt lucht van het onnozele voorval en roept Van Gogh de volgende dag op het matje en die krijgt te horen dat zijn aanwezigheid die dag niet op prijs wordt gesteld met de mededeling: *'Je zult er nog wel meer van horen; morgen is er vergadering van B en W.'* Op vrijdag hervat Henk van Gogh zijn werk.

'Ik wil er liever niet meer over praten. Wederzijds zijn er excuses aangeboden en daar laten we het bij. In mijn geval hebben B en W tenslotte gelukkig ingezien dat het allemaal zo erg niet was. Ik heb toegegeven enigszins fout gehandeld te hebben, maar zij hebben van hun kant ook wel beseft dat het geen

Sjef Schillings

Ambtenaar na uitlenen van raadsagenda weggestuurd

*kunst is in Helden raads-
agenda's met alles wat daarbij
hoort legaal te pakken te krij-
gen.*, aldus Henk van Gogh in
het Dagblad voor Noord-
Limburg van 21 augustus
1970.

In dezelfde krant lezen we ook:
*'Het is in Helden een publiek
geheim dat de impulsiviteit van
de heer Hoeijmakers nogal van*

Krantenkniptel Dagblad
voor Noord-Limburg
21-08-1970.

*invloed is op de sfeer onder het secretariëpersoneel. Een aan-
tal ambtenaren zou bepaalde situaties graag veranderd zien,
maar men houdt liever de mond ondanks de ontevredenheid.
"Het is wel begrijpelijk. Als je een gezin achter je hebt, ver-
mijd je liever de kans in het verdomhoekje te komen", zo ver-
telde een ambtenaar die onlangs "mele door de verhoudingen
ter plaatse" wegging bij de gemeente Helden.'*

Pierre van Horen

Sporthal splijtzwam in gemeenteraad

In de laatste raadsvergadering (24 augustus 1970) van de in 1966 gekozen gemeenteraad komen een tweetal voorstellen op tafel die duidelijk maken dat de oude politieke verhoudingen in Helden aan het wankelen zijn. Zowel Pierre van Horen als Piet Tielen (Lijst 1 - Agrariërs) steken hun ongenoegen over de voorstellen van B en W m.b.t. belastingverhogingen en het beschikbaar stellen van een krediet en een lening voor het bouwen van een sporthal niet onder stoelen of banken. Pierre van Horen vindt het onjuist om nu besluiten te nemen waar straks de nieuwe raad mee moet gaan werken. Piet Tielen vindt het voorstel tot een belastingverhoging van 40%, zonder dat daar vooraf overleg over is geweest, geen normale gang van zaken.

Piet Tielen

In een interview in het Dagblad voor Noord-Limburg van 20 augustus 1970 zegt Pierre van Horen: *"Eerlijk gezegd heb ik de indruk dat men met opzet zo te werk gaat. Volgens mij zijn tevoren 'de neuzen' geteld; de meerderheid zal het college van B en W wel willen volgen"*.

En zoals Van Horen verwachtte, worden de beide voorstellen door de 'oude' raad aangenomen; de belastingvoorstellen met 9 tegen 5 stemmen en het sporthalvoorstel met 8 tegen 7 stemmen, omdat twee wethouders, de heren Smeets en Stikkelbroeck zich bedacht hebben en tegenstemmen.

Wel sporthal – geen sporthal – wel sporthal

Jan Gielens, ex-secretaris van de gemeente Helden en op 3 juli 1970 gekozen als gemeenteraadslid, verklaart in een interview met het Dagblad voor Noord-Limburg van 29 mei 1970, dat burgemeester Hoeijmakers geknoeid heeft met de exploitatiecijfers van de toekomstige sporthal, zodat het exploitatietekort van de Heidemij geen fl. 49.900,- is, maar slechts fl. 3.500,-.

In het voorstel dat op 24 augustus 1970 in stemming wordt gebracht is het exploitatietekort weer flink hoger, namelijk fl. 53.271,-.

Gielens schrijft alle raadsleden vóór 24 augustus 1970 ook een brief waarin hij uitlegt dat bij de toekomstig te bouwen nieuwe MAVO twee gym-

nastieklokalen gepland zijn. Wanneer je deze twee gymzalen tegen elkaar bouwt, heeft men ook een sporthal die de gemeente geen cent kost.

In een door zeven raadsleden aangevraagde extra gemeenteraadsvergadering (21 september 1970) wordt het raadsbesluit van 24 augustus 1970 tot het beschikbaar stellen van een krediet en het aangaan van een lening voor de bouw van een sporthal opgeschort met 9 (de zeven aanvragers plus de wethouders Van Horen en Schillings) tegen 6 stemmen. De tegenstemmers geven aan dat zij niet tegen een sporthal zijn, maar dat eerst uitvoerig onderzocht moet worden wat de mogelijkheden zijn van het realiseren van een sporthal in samenwerking met het schoolbestuur van de MAVO. Ook de belastingvoorstellen die betrekking hebben op realisatie van de sporthal worden opgeschort.

Voorafgaand aan de stemming verzoekt de burgemeester de raad de oververhitte gemoederen te temperen. Tussen voor- en tegenstanders werd behoorlijk met modder gegooid, met name door de heren Heuvelmans en Gielens n.a.v. uitspraken van Gielens in het Dagblad van Noord-Limburg van 29 mei. De burgemeester vraagt ieder voor zich naar eer en geweten zijn stem uit te brengen. Hij vreest dat als er blokvorming in de

Burgemeester Hoeijmakers, Jan Gielens en zijn vrouw toen de verhouding nog goed was.

Burgemeester Hoeymakers na opschorting van veelomstreden raadsbesluiten:

IN HELDEN STAAT DE KLOK STIL

HELDEN, 22 september (na een verdagingsvrij — „De raad zal de raadsleden moeten overtuigen, dat het is dat ook doen.“ Deze woorden sprak burgemeester Hoeymakers vlak

na de raadsvergadering van 21 september 1970. Hij sprak over de opschorting van de raadsbesluiten.

Krantenknijsel Dagblad
voor Noord-Limburg
22-09-1970.

Voor aanvang van de extra raadsvergadering was er voor het gemeentehuis een luidruchtige demonstratie van honderden voorstanders van een sporthal. Vooral de nieuwe raadsleden moesten het ontgelden. Zij waren het immers die 'de sporthal probeerden tegen te houden'. Het was voor deze raadleden spitsroeden lopen bij de ingang van het gemeentehuis.

raad blijft, Helden onbestuurbaar wordt. Hij besluit na de stemming de vergadering met de woorden: 'In Helden is de klok stilgezet.'

In de raadsvergadering van 6 november 1970 trekt de gemeenteraad met algemene stemmen het besluit tot opschorting in, omdat na overleg met het ministerie van onderwijs het bestuur van de MAVO zich bereid heeft verklaard af te zien van de twee geplande gymnastieklokalen om in plaats daarvan de sporthal voor een aantal uren te huren. De heren Gielens en Dorssers concluderen dat zij de Heldense gemeenschap een duidelijk voordeel hebben bezorgd.

Verdeeldheid lijkt opgeheven

Na de vergadering van 7 november 1970 lijkt de rust in de gemeenteraad van Helden teruggekeerd, maar de schijn bedriegt. De verschillen in zienswijze over democratisch bestuur blijken fundamenteeler dan gedacht. Persoonlijke prestigekwedsties tussen raadsleden komen boven drijven en drie wethouders zeggen het vertrouwen op in burgemeester Hoeymakers.

Genoeg politieke intriges voor nog enkele afleveringen 'Politiek rumoer in Helden'.

Bronnen:

- De knipselboeken van Herman en Trees Dorssers met artikelen uit Midden-Limburg, Dagblad voor Noord-Limburg, De Nieuwe Limburger, Het Limburgs Dagblad, De Telegraaf, De Volkskrant en persoonlijke correspondentie;
- Notulen van de gemeenteraadsvergaderingen van 24-08-1970, 21-09-1970 en 07-11-1970;
- De artikelen uit Midden-Limburg zijn na te lezen via peelenmaasnet.nl (kranten, Midden-Limburg).

Begien oplate

Marion Leurs – Jacobs

Eind jaore zeventig, begin jaore tachtig waar 't in hoeze 'Hospes' (Jacobs, Ninnesweg) neet gemekkelik. Toen ozze pap in 1973 vieftig jaor woord kreeg hae zien erste zwaore hartinfarct. En in '78 woord hae vur de erste kier geopereerd en kreeg 'n gas umleidinge. Hae kos zien geliefde werk neet mier doen en 't bouwbedrief woord verkocht. Toen 't later neet good aafleep mit de zaak, ging 'm det natuurlijk enorm aan zien prie!

Inmiddels wonde os gezin neet mier bej 't bedrief, maar aan de overkank van de sjtraot. Wat wilt nou 't geval?

Op de daag van de openbare verkaup van d'n inventaris (machines enz.) leep hae toch noa d'n overkank te kieke. Natuurlijk mit zien zeel onger d'n erm. Hae stook de weeg sjtuuns over toen 'n onwetende noaber van ziene fiets aafsprong. Dae keek wat er te doen waas bej 't bedrief en drejde zich toen um nao ozze pap.

Hae vroeg toen: "Hern, wat is hej toch te doen? D'r staon zoeveul auto's naeve de kank van de weeg?" Ozze pap wis effe nimmer good wie hae 't haai en zag, nao d'n noabber effe aangekeke te hebbe: "Bej, wets doe det dan neet?" "Nae," zag dae man in al zien onsjuld. "Hej gaon ze dalijk 'n begien oplate!" En hae stiefelde langzaam door.

De noaber sprong kwaod en beleidgd wer op ziene fiets um ziene weeg nao hoese te vervolge. Hae heet geluif ich naoderhank nimmer gegroet.

Ziekenbezoek

Wim van Heukelom

Het was in de winter. Een storm, die ijsskoude striemen natte sneeuw over het veld zwiepte en de weg (nou ja, 'weg' ...) tot een bijna onbegaanbare modderbaan had gemaakt met lange stukken die volkomen onder water stonden. Ik had natuurlijk en gelukkig een oersterke auto. Maar zelfs dit werkpaard moest vaak in mijn praktijk de strijd tegen de modder opgeven en dan door paarden, of later, door een tractor die dan soms ook nog vast bleef zitten, uit de blubber getrokken worden. Dikwijls begon je maar liever niet aan een junglepoging en liet je de auto staan om met koffertje en instrumenten maar te gaan lopen. Dat was overdag, in noodweer, al geen grapje, maar in de nacht was zo'n tocht naar je patiënt vaak werkelijk een marteling. Dit woord klinkt wel hard maar het was nu eenmaal zo. Toch zou ik, als ik weer opnieuw kon beginnen, geen moment aarzelen. De praktijk is voor mij iets heerlijks geweest. Natuurlijk met ups en downs maar het was een prachtig leven.

Maar daar gaat het nu niet om. Op zo'n beroerde winterdag ploegde ik met mijn wagen dus door de veenblubber naar Teike. Er zou namelijk een vèrken 'krank' zijn. Ik moest maar riskeren dat het werkelijk zo was, want Teike en haar kroost riepen wel vaker mijn hulp in terwijl dan dikwijls bleek dat het helemaal niet zo dringend was, of eigenlijk helemaal niet nodig. Maar je gaat uiteindelijk als je geroepen wordt. Je bent er voor, en de eigenaar van de patiënt kan ook niet beoordelen of een bezoek zo direct nodig is. Een koe of varken was vaak een stukje van zijn moeizaam verworven kapitaaltje waar hij héél zuinig mee om moest gaan.

Toen ik bij Teike aankwam, stond daar de auto van mijn vriend de huisarts. Dus er was blijkbaar nog een patiënt. Het was natuurlijk zoals altijd, mijn oude moeder Teike. Betje ontving me en voerde me eerst naar het kranke vèrken. Dit lag in een hokje onder een geweldige stapel stro. Het was aardedonker op de 'varkensgang' en ik vroeg Betje maar eens te beginnen met al dat stro weg te halen. Toen dit werkje ongeveer gedaan was, ontdekte ik met moeite de patiënt die helemaal niet ziek was, (het dier had 's morgens niet, maar

's middags weer heel smakelijk geslobberd.). Het knorde heel gezond zodat ik die eindeloze modderweg feitelijk voor niets gegaan was.

Maar je kunt op Teike en haar familie met geen mogelijkheid hoos worden. Ik deed heel ernstig en zei Betje dat ze de volgende dag maar poeders moest komen halen. Daar rekende ze op en betalen hoefde ze toch niet! Ik ging dus met Betje weer naar het woonhuis, naar de natuurlijk weer herstellende Teike. Ik kwam in een complete kermis terecht. Teike lag prinsbeertje in haar voddened. De dokter zat naast haar sponde. De kinderen waren op 'bezoek'. En niet alleen de kinderen maar natuurlijk ook, ik weet niet hoeveel kiendjes. Het potkachtje stond roodgloeiend zodat het bloedheet en benauwd was in de kleine 'ziekenkamer'-woonkamer-keuken.

De stemring was, zoals te verwachten, zeer vrolijk, zodat je elkaar bijna niet kon verstaan. Daarbij kwam dat één van de zoons, Graad, het nodig vond een onderwets hobbelpaardstoeltje te repareren. Het ding, uit het afval om het huisje te voorschijn gekomen, viel ongeveer uit elkaar maar kon volgens hem nog best opgeknapt worden. En zo kalefaterde hij met wat roestige spijkers het wrak weer wat op. Echter waren er geen spijkers genoeg zodat de ontbrekende doodgewoon uit het raamkozijn en de spouwingen werden getrokken om voor het hobbelpaardje dienst te doen. Dat dat bezwaren voor het raam opleverde, een kniesoor die diår over viel. Dat raam werd wel weer eens een keer onderhanden genomen.

Waarschijnlijk met spijkers die dan natuurlijk door het hobbelpaardje geleverd zouden worden.

Goed. Terwijl we zo gezellig zaten, Teike als gloriërend middelpunt, zei de huisarts: "Nou komde gullie morgen de pillen voor moeder halen." Ik merkte op dat ze dan in één moeite de poeders voor het vèrken konden meenemen. Wel zei ik er bij: "Gullie bent zo'n raar volkje! Zorg d'r nou veur da ge nie de pillen van moeder aan het vèrken geeft en de poeders van het vèrken aan moeder!" En een plezier dat het gezelschap had! Die meneer veerts toch! Maar Teike met een heel ondengend lachje in haar helblauwe oogjes keek de huisarts eens aan en zei heel stout: "Dan ben ik misschien het eerste beter."

Wat hebben we heerlijk gelachen. Maar toen we beiden eens opstapten gingen we toch niet zonder dat we ieder een kostbaar pakje boter van een pond meekregen. "Vùr thuis".

Het was in de bezettingstijd en hoe ze er aankwamen was hun geheim.

Zo waren ze!

Dr. Smeets

Dr. van Heukelom

Foto's: Archief
Heemkundevereniging
Helden

LEI, MINA, NEL, LIES, MARIE, GRADA, HAN, MIEN, STIEN, DRÉ, COR, DOOR, TOON, HEIN EN WIEL.

Een familie emigreert

Verteld door Wiel Dorssers, woonachtig in Blenheim (Canada) en vastgelegd door Joep Hermans

Begin jaren 50 emigreerde het gezin Dorssers van de Vosberg in Panningen naar Canada. Vijftien kinderen telde het gezin en die gingen bijna allemaal mee.

Wiel Dorssers en zijn vrouw Mary Hoondert wonen in Blenheim aan het Eriemeer, een plaatsje van ca. 4.600 zielen in Ontario, een van de elf provincies van Canada. Ontario is het relatief dichtbevolkte deel van Canada en ligt net boven de vijf grote meren: het Eriemeer scheidt Canada van de

Verenigde Staten (Cleveland is vlakbij).

Op 22 augustus 2017 gaf Wiel (81) een interview over het emigratieavontuur in de jaren vijftig van vader Leonardus (Lei), moeder

Wilhelmina (Mina) en de broers en zussen Nel, Lies, Marie, Grada, Han, Mien, Stien, Dré, Cor, Door, Toon, Hein en Wiel zelf.

De boerderij aan de Vosberg 7 in de jaren 50.

Panningen

Het gezin Dorssers had een gemengd bedrijf en woonde in een boerderijtje aan de Vosberg 7 (nu Slinkstraat 9). Verspreid tussen Panningen en Koningslust lagen enkele landerijen, alles bij elkaar ongeveer vier hectare. Daar verbouwde vader Lei (bijnaam Huls Lei, afgeleid van de Hulsweg) aardappelen, wortelen, graan etc. en dagelijks reed hij 'de melkkar'. Ook waren er op de boerderij kippen, koeien en varkens.

Moeder Mina van de Kerkhof baarde tien meisjes en vijf jongens. Het gezin Dorssers leefde zuinig, maar iedereen had altijd te eten. Na schooltijd en in de vakantie hielpen de kinderen wat mee op de boerderij.

In 1946 trouwde dochter Nel met Jan Timmermans uit Kessel en als eerste van de kinderen emigreerde Nel met man en vier kinderen naar Canada. In 1953 volgden Dré, Toon, Hein, Stien en Door en in 1954 gingen ook de ouders met Cor, Grada, Mien, Lies, Marie en Wiel (géén van hen was getrouwd) de anderen achterna. Vader Lei en moeder Mina, die de vijftig al

ruimschoots gepasseerd waren, wilden voor alle kinderen een goede toekomst.

In 1957 emigreerde Han met echtgenoot en zoonje alsnog naar Canada.

Nes en Jet bleven in Nederland, net als Nel waren beiden al getrouwd en hadden kinderen.

Canada

In Blenheim kocht het gezin een groot huis. Niemand was de Engelse taal machtig en vooral vader en moeder bleven op zichzelf, bij de familie en de 'andere Hollanders'. De kinderen wilden echter graag dat vader en moeder weer op een boerderij konden wonen. De ouders hadden geen pensioen en dus was het handig dat moeder en vader konden leven van de opbrengsten van de boerderij. De thuiswonende kinderen gingen overal bij boeren en tuinders in de buurt werken en de verdiensten gingen in een potje om die boerderij te kunnen kopen. Een klein beetje behielden de kinderen om uit te kunnen gaan. Ook spraken de zussen en broers af net zolang met trouwen te wachten totdat het aankoopbedrag van het boerderijje bij elkaar was gebracht. In 1957 was het zover. In Blenheim werd een boerderij met 4 hectare grond erbij gekocht. Lies bleef als enigst kind ongetrouwd en bij haar ouders wonen. De rest van de kostwinners vloog uit. In 1968 is moeder gestorven en vader in 1979.

Leonardus en
Wilhelmina Dorssers-
van de Kerkhof

Panningen / Canada

Alle emigranten zijn één of meer keren terug geweest in "Holland". Bij emigratie dachten de achterblijvers dat ze hun familie nooit meer terug zouden zien, maar al in het midden van de jaren 60 kwamen de eersten al. Nes, die net als Jet in Nederland was gebleven, ging in 1967 voor het eerst naar Canada ter gelegenheid van het 50-jarig huwelijksfeest van haar ouders. Jet maakte de oversteek voor het eerst in 1993 ter gelegenheid van een ander groot feest: de broers en zussen werden samen 1000 jaar! Vele reizen naar Canada volgden, voor zover mogelijk natuurlijk samen.

Dorssers Welding

Toon en Wiel gingen werken bij een smid. Na een tijd werd

dit de firma Dorssers Welding voor al het laswerk en namen ze dus het bedrijf over. Toon en Wiel hadden samen met Wim Jenniskens (Ysselsteyn, Lb) grote ambities en gingen graansilo's bouwen van 10 meter breed en 35 meter hoog. De silo's zijn uitgerust met zogenaamde elevators (schoepenraders) die tegelijkertijd graan of het mais kunnen drogen en reinigen. 'Turn-key', zoals Wiel het zegt,

'een totaal product'. Dat werd een groot succes en per jaar kon men er maximaal vijf bouwen en verkopen. Toon en Wiel vormden het hart van het management en werkten lange dagen. Alleen door dat lange werken konden ze aan de vraag voldoen. In het begin werden alle matrijzen met de hand gemaakt, maar de computersturing nam het steeds meer over. Het bedrijf floreerde en groeide naar 60 werknemers.

In 1992 verkochten Toon en Wiel het bedrijf aan Piet Timmermans, zoon van hun oudste zus Nel. (Zie google maps: Dorssers inc. Blenheim).

De liefdes

In het plaatsje Chatham, op 25 km van Blenheim, lag een Dutch-Belgium Club. Wiel en zijn zussen en broers keken iedere keer weer uit naar het weekend, want dan gingen ze naar de Club. Daar werd naar muziek geluisterd, gedanst en contact gelegd met leeftijdsgenoten. Je bent jong en .....!

Vader en moeder hadden hun boerderij en nu konden de kinderen een eigen nestje bouwen. Alle partners waren Nederlanders, alleen Toon trouwde met een Libanese.

Dré werd boer en trouwde met Annie Heuvelmans uit Tegelen. Ze bleven in Blenheim wonen en kregen vijf kinderen.

Cor werd boer en trouwde met Joanne Menheere uit Zuid-Holland. Ze kregen vijf kinderen en gingen in Seaforth wonen, later in London.

Door trouwde met bouwondernemer Wim Vandenberg uit het Brabantse dorp Zeeland en ze bleef huisvrouw. Het echtpaar kreeg vier kinderen en woonde in Sarnia.

Stien trouwde met Sjaak van Haren, een melkveehouder uit

Ter gelegenheid van het 50 jarig huwelijk van de ouders Dorssers werd in 1967 een familiefoto gemaakt in Blenheim.

Winssen, Gelderland. Ze kregen vijf kinderen in Winchester, vlak bij de hoofdstad Ottawa.

Grada trouwde met Ben Luiking uit Zevenaar in de Achterhoek en ze kregen vier kinderen. Grada bleef huisvrouw in Blenheim.

Mien trouwde met Gerrit Willemsen (al in Nederland bevriend met Ben Luiking). Ze kregen vier kinderen. Mien bleef ook voor het gezin zorgen en Gerrit werkte als groenverzorger bij een zorginstelling in Blenheim.

De hiervoor genoemde zes broers en zussen trouwden in 1956 allemaal tegelijkertijd. Een reden voor de Amerikaanse televisie om dit te filmen voor een 'talkshow'. (Zie youtube.com-Six-A-Side Wedding 1956.)

Nel trouwde met Jan Timmermans uit Kessel. Ze woonden in Blenheim en kregen vijf kinderen. Jan werkte in Canada jarenlang in het bedrijf van Toon en Wiel.

Marie trouwde met Piet Joosten van de Loo, ze kregen een dochter. Marie werkte als kokkin bij een seminarie en Piet deed onderhoud in Orangeville.

Lies, als ongetrouwde, bleef voor de ouders in Blenheim zorgen. Ze werkte ook op de plaatselijke pastorie.

Toon trouwde met Siham Najjar uit Libanon en ze kregen twee kinderen. Toon werd president van Dorssers INC in Blenheim.

Hein werd boer en trouwde met Joanne Versteegden. Ze woonden in Seaforth en kregen vier kinderen. Hein is nu 82 jaar en woont in een plaatselijk verzorgingstehuis.

Han trouwde met Theo van Vugt uit Schaijk, zij kregen drie kinderen. Zij vertrok pas in 1957. Han werkte als conciërge in een appartementencomplex. Zij is de enige van de familie die nog een klein beetje 'Holland pension' kreeg, want in 1956 werd hier de AOW ingevoerd.

Jet emigreerde niet. Ze trouwde met Toën Haenen uit Maasbree en er kwamen vijf kinderen. Ze hadden in 't Rooth een gemengd agrarisch bedrijf en is de oudste van de kinderen die nog in leven zijn, bijna 93 jaar.

Nes emigreerde ook niet. Ze trouwde met Wim Verdellen en ze kregen 6 kinderen. Ze was huisvrouw en ze hielp ook op het gemengd agrarische bedrijf in Sevenum.

Nu, september 2017, leven nog zeven kinderen: Jet, Mien, Stien, Dré, Door, Hein en Wiel. Zes van de 15 kinderen bereikten al de leeftijd van 90 jaar en daar kunnen er nog een paar bijkomen.

De trouwfoto van Wiel en Mary in 1962.

Foto's:
Collectie familie Dorssers

Wiel en Mary bij het ouderlijke huis Vosberg 7 (nu Slinkstraat 9). De boerderij is onlangs gemoderniseerd, maar de groene omgeving is nagenoeg nog hetzelfde als in 1950.

Wiel Dorssers

Wiel (geb. 7-9-1936) ontmoette Mary Hoondert uit 's Herenhoek in Zeeland bij de Dutch-Canadian disco in Blenheim en trouwde met haar in 1962. Ze kregen vier kinderen. "Ik dans al zestig jaar met haar", zegt hij lachend. Wiel was 17 jaar toen hij emigreerde.

In 1949 voetbalde hij in het B-team van Panningen samen met onder andere Thijs Reijnen (van Reijnen Herman) en met Wim en Hein Dorssers, Gerrit Tummers en Mat en Pierre Janssen. Het loslaten van zijn vrienden was toen heel zwaar. Bijna ieder jaar komt Wiel ook daarom een weekje naar Peel en Maas en gaat dan naar zijn familie, zijn oude vrienden en naar de goede kennis Huub van Rijswijk uit Helden-Dorp. Maar vorig jaar kwam hij vooral voor de 80ste verjaardag van Mat Janssen uit Panningen.

Al meer dan 60 jaar heeft Wiel een intensieve vriendschapsband met Mat Janssen en met regelmaat komen Math en Annemie naar Canada. Mat was ook de eerste vriend die Wiel in Canada opzocht.

Wiel is een grote fan van Manchester United. Hij heeft zelf ook in Canada gevoetbald bij de Legion Branch 28, als keeper. Hij leest iedere dag De Limburger digitaal en houdt goed bij hoe S.V. Panningen en V.V. Helden hebben gespeeld. Hij heeft géén dubbele nationaliteit, maar heeft ervoor gekozen Canadees staatsburger te zijn.

Wiel en Mary zijn graag in Nederland maar voorgoed terugkomen doen ze niet. Canada heeft de ruimte en in de winter gaan ze golfen in Ruskin in Florida, waar ze een tweede woning hebben. Wiel: "Ik blijf voor altijd in Canada, daar kun je tenminste gemakkelijk in een 'aoj books' rondlopen. In Nederland moet je telkens weer een nette 'books' aantrekken als je ergens naar toe gaat."

Winkel oma Goutier - Markt Panningen

Theij Cox

Op de foto het pand (winkel en woning) gebouwd rond 1859 van 'oma' Goutier, die aan de Markt in Panningen woonde met haar zoon Giel. 'Oma' Betje Goutier verkocht van alles:

Toen

losse sigaretten, handwerkartikelen, snoep, schoolartikelen en allerlei snuisterijen.

Zij begon haar winkeltje vóór in het pand (links op de foto), destijds onder de naam 'Het huis van geschenken'. Later verhuisde zij naar het achterste deel (het woonhuis) van het pand.

Op de foto uit 2017 is links kindermode "Kids Place" te zien en rechts café 'Tinus'.

Foto's:
Heemkundevereniging en
Theij Cox

Nu

Hollenjer in Limburg

Ann Philipsen

Op zien kamer vijf hoeëg kump helder decemberleech van als kanke door de groeëte rame nao binne. 't Oetzich gunt ein weidse blik over Kepel en ich kan zelfs de winjdmeules zeen dreje in 't achterlank.

Sarne mèt zien jóngste dochter bèn ich op bezeug gegaon. Ich dörfde neet allein bej eine vrènde mins nao binne te stappe um zien verhaol te laote vertèlle. Want verhaole, die vermoedde ich wel. Eine mins van wieët inne tachtig, nag springlaevend en helder van geest. Dae sjoelhoofd waas van ein openbare christelijke basissjoel in ein klein dörp inne Piel. Eine Hollenjer, zegge de minse van hej dan.

'Jao, zoë zoge ze mich dao ouch. Ich hej al ierder as klein junkske in Vennel gewónd, mien vader werkde dao op 't belastingkantoer. Al ware die Limburgse jaore, veural de twèdde oorlogsjare veur mich ingstig en benauwd. Ich heb gezeen wie de brók dao woort gespronge mèt dynamiet door de bezetters. In mien herinnering laefde wae toentertied inne kelders. Vanaaf bet jaor 1945 verhoesde oos gezin nao Utrecht hoe ich nao de kweeksjoeël ging. Eine heerlijke tied heb ich dao gehad. Vrej en zorgeloos. Ich heb oppe kweeksjoeël ouch mien vrouw ontmoet en det waas ein Friesin. In de wederopbouw van gans Nederland beteikende sollicitere neet ein twieë drej urges aangenómme waere. In Kampen kreeg ich mien èrste beneuming. En, kreeg ich tbc. Ich mós aan die sjoel wèg en angerhalf jaor kure. Nao genaezing brach ein sollicitatie mich en mien vrouw nao Scherpenzeel. Hoe oos veer meiden gebore zien. Mien vrouw woort ontsjlage, as getrouwde vrouw woort ze gaacht, hoeësvrouw en moder te zien. Det vong ze erg, ze werkde toen bej 't KNMI in De Bilt. Mèt veul plezeer en voldoening. Det waas in dae tied nag normaal, manne huurde de kós te winne. Ich weit nag det de jóngste verwach woort en mèt zeve manjd zwanger woort mien vrouw ernstig zeeke. Die ging nao 't zekehoeës. Ich hej toen ein klas mèt 58 kiendjes en wis neet wie ich aan hoeës mèt drej kleintjes de drej mós kriegen. Ich kreeg gezinszorg. Afeng, oeteindelijk is ouch oos Margrietje good geland, al hej 't mier van ein noeëdlanding.

Mien gezin haed umzwinginge door Nederland mètgemakt. Hoe ich werk vóng, ging mien gezin mèt. Wae hebbe nag in Zeeuws-Vlaandere gewónd. Wies det 't lot ós truuk nao Limburg brach. Dao kwame wae terech in ein kleine dörpsgemeinsjap hoe katho-

lieke en protestante bejein wónde. Ich woort hoofd vanne openbare protestants-christelijke basissjoeël. Mien veer maedjes zote dus allermaol bej heur eige vader oppe sjoëël. Det veel mich aevol neet mèt, mer de maedjes wel."

Nou mingt Margriet, de jóngste die mich mèt haed gerómme zich in 't gesprek.

"Wae woorte d'r op alle meugelijke manere op aangekeken. As kleuter bèn ich zelfs unne kler aafgerammeld door anger jungskes, die mich opwachde achter de sjoëël en ich snapte neet, waarom. Nou dink ich, waas det aafgans of gewoeën, umdet wae kinger van 't hoofd vanne sjoëël ware?"

"Veural inne groeëte vakanties, zes waeke aan hoeës, vulde ich mich neet op mien gemaak in det dörp. Hoe tuinders jaus in dae tied drök bedrief heje op 't lank. Dan zoot ich mèt mien gezin achter 't hoese get te zitte en kwame die tuinders naeve oppe trekker en dan ging det van: "Ha, mister, geit 't zoë?"

Ich makde planne en vanaaf dae tied ginge wae veur ein waek of veer op vakantie. Nao Zeeland, aane zieë. Det deej dao naemes in det dörp. Ich vóng det fijn mer ich gluif det der toch vrèmd tegeaan gekeke woort. En toch haed mien vrouw wel twintig jaor inne kas gewerkt bej ein vanne tuinders.

Al lepe de mentaliteit en gewoëntes vanne bewoeners en mich oetein, ich heb altied geprobeerd, verbinding te make tösse al die versjillende oertuginge. Noom zitting inne dörpraod. Begós gesprekke mèt de katholieke en de protestante want de pastoeër stóng daoveur ope. Det brach de eucomenische werkgroep veur hoe alle minse same in gesprek ginge over laevesvraoge, zónger óngersjeid, ondanks religie. Trouwens, des wel typisch Limburgers. Die zegge gèn jao en die zegge gèn nae, die zegge jao jao, wae zeen wel. En dan wets se nag niks! Ich heb daomèt altied hiel good kenne laeve, zónger ergernis en det verwóngerde die minse nagal. Veur mich waas 't same laeve en dao over kalle 't innigste wat sèlde. Rónk mien vieftigste laevesjaor, door fusie, woort ich ontheve oet mien ambt. Ich heb nag gesolliciteerd mer bleek te aod. Heb wel nag vervange op versjillende plaatse. In de waek det wae zestig jeurige broefel zoue veere, is mien vrouw gestorve. En nou woëen ich hej."

Inne karnier hoe de lampe óngertösse aan zien, sjteit ein groëte hutkoffer. Ich mót dao de ganse tied nao kiekte en dan makt Margriet die koffer veur mich ope. Boordevol mappe en plekbeuk van alle vakanties die 't gezin genote haed. Vader haed ze volgeplekt en gesjreve. Ouch de kinger hebbe hun aandeil geleverd. Ein document van ein mitselaeve, opgeteikend door dae Holtenjer dae in Limburg zien thoeës wóng.

REGISTRATIENR. 05347, een scheepskist

Piet Gommans

Afgelopen december schonk mevrouw Mia Sommers-Smeets uit Helden de heemkundevereniging een scheepskist. Hij brengt ons terug naar de jaren 1946-1951, toen 94 jongemannen uit de gemeente Helden uitgezonden werden naar Nederlands-Indië om daar als dienstplichtig militair 'orde en rust' te brengen.

Qua Patet Orbis ('Zo wijd de wereld strekt') is de gevleugelde spreuk van het Nederlandse korps mariniers. Dit betekende voor dienstplichtig marinier Arnold Sommers uit Helden dat hij op 3 december 1948 aan boord moest van het troepentransportschip 'Waterman' om te vertrekken naar Nederlands-Indië. Hij zal, zeker tijdens de kerstdagen en jaarwisseling, met lichte weemoed gedacht hebben aan familie, vrienden en zijn geliefde Helden-Dorp.

Arnold Sommers
(midden) en collega's.

Bronnen:

- Archief Heemkundevereniging Helden
- www.peelenmaasnet.nl uitgave Midden-Limburg 1948 en 1950
- Wikipedia: geschiedenis korps mariniers

Foto's:
Album Arnold Sommers

1950 thuiskomst in Helden

Arnoldus Peter Hubertus (Arnold) Sommers was twintig jaar toen hij in 1948 zijn geboortedorp Helden moest verlaten. Aangezien hij een vakopleiding als automonteur had afgerond, bracht hij zijn diensttijd in Indonesië al sleutelend door bij de technische dienst van de mariniersbrigade. In maart 1950 keert hij, na ruim twee jaar dienstplicht in De Oost, samen met zijn buurtgenoot Paul Knippenbergh, weer gezond terug op de Molenstraat in Helden. Op 29 april 1959 trouwt Arnold met Maria Smeets en gaan ze wonen op de Koetsiersweg 15 in Helden. Arnold is op 20 november 2011 op 83-jarige leeftijd overleden.

De kist van Arnold

De houten, legergroen geverfde scheepskist meet 80 x 65 x 75 cm. en vermeldt aan de voor- en bovenzijde naam, rang, legernummer, onderdeel en adres van de eigenaar.

*Aan Commandant afdeling Mariniers Rotterdam. Ruimbagage.
Marinier II Z/M (= Zee Milicien) legernummer 49346.
A.P.H. Sommers. Molenstraat 15, Helden, Limburg.*

De kisten werden ter plaatse in Indonesië meestal door enkele handige jongens vervaardigd, want geen enkele kist was hetzelfde. Ze werd niet alleen gebruikt voor de terugreis. Ook bij verblijf en overplaatsing aldaar was deze kist handig om je spullen te bewaren en te vervoeren. Bij repatriëring bestond de inhoud meestal, naast de persoonlijke uitrusting, uit boeken, voorwerpen en souvenirs die als aandenken mee naar huis gingen. Voor de terugreis naar Nederland waren er wel enkele voorwaarden waaraan ze moest voldoen. De inhoud mocht niet groter zijn dan 1 kubieke meter en het gewicht bedroeg maximaal 250 kilogram. Vijf dagen voor vertrek moest de kist ingeleverd worden in de haven van vertrek, kreeg ze een volgnummer en werd ze in het bagageruim opgeborgen. Na aankomst in Nederland werd de kist op het thuisadres bezorgd.

Met dank aan mevrouw Mia Sommers-Smeets voor schenking kist en fotoalbum.

1949, Arnold Sommers en onbekenden.

De scheepskist

Veel belangstelling voor cursus paleografie

Patrick van 't Hooft

De cursus paleografie, die het Streekmuseum i.s.m. de Heemkundevereniging de afgelopen maanden organiseerde, voorziet duidelijk in een behoefte. Paleografie is het ontcijferen van oude handschriften. Hoe ouder de documenten, hoe moeilijker het is om te achterhalen wat er in staat.

Zo'n dertig mannen en vrouwen uit heel Peel en Maas en zelfs daarbuiten deden mee aan de cursus, die tien avonden (in MFC Kerkeböske) omvatte. Tijdens de cursus werden tal van eeuwenoude documenten gedetailleerd bekeken. Eerst probeerden de cursisten samen te lezen wat er staat, om vervolgens de Latijnse of ouderwets-Nederlandse tekst te vertalen naar begrijpelijk Nederlands. De deelnemers kregen documenten uit de 17e, 18e en 19e eeuw voorgeschoteld, zoals het oudste doopregister van Helden uit 1630, huwelijksvoorwaarden uit 1775 en een akte over het kapelke van Genooi uit 1631. Elk natuurlijk in het (soms sterk vervaagde) handschrift en met de lettervormen die

typisch waren voor die tijd. Cursusleider was Jan Hanssen uit Baarlo, die als archivaris onder meer in Venlo en Maastricht heeft gewerkt. Ieder archiefstuk was voor Hanssen ook aanleiding voor smakelijke historische anekdotes en het geven van achtergrondinformatie. Zo voerden de Fransen de Burgerlijke Stand o.a. in omdat ze dan precies wisten wanneer jongens oud genoeg waren om te worden ingelijfd in het leger. En mensen die opgehangen waren, kwamen niet in het begrafenisregister: Zij bleven gewoon hangen 'tot ze vanzelf naar beneden kwamen.'

Natuurlijk kwamen ook zaken als afkortingen aan bod (zo staat Joes voor Johannes), net als Latijnse termen (bijv. *illegitimi thori natus*: uit een onwettig bed geboren). En verder o.m. oude maten en gewichten, evenals juridische zaken uit vroeger tijden. Van de cursisten was iets meer dan de helft lid van een heemkundevereniging. Een grote groep is actief op het terrein van genealogie (= stamboomonderzoek).

Transcriptie:

Helden

Anno 1630

7 aprillis baptisatus est

Joes Bernardi van Hooff et

Mariae Nijssen parentum

Patris Joes der Cuijper

et Elizabetha Nijssen

(Zie vertaling op de website.)

www.streekmuseum.nl

Jan Hanssen voor een volle klas.

Foto: Patrick van 't Hooft

Wie meer wil weten over paleografie: Op de Wikipedia-pagina 'Paleografie' staat een link naar een gratis cursusboek.

Vrienden van De Moennik

- Artifice
- Bakkerij Broekmans
- Bakkerij Jacobs
- Beumers Ateliers, Interieur- en Projectstoffering
- Beumers Interieur
- Biz. Boekhandel Panningen
- Bohaco
- Bosch Car Service Mertens
- Bouten Groep
- Boutique Le Soleil
- Chic & Choc Panningen
- Cocagne Gezondheidswinkel
- De Gruntehoof Groente en Fruit
- De Zoes "Preuve, Prooste, Praote"
- Digitaal Leenders.it
- DTP Graphic Products
- Eigenwijs Meubelen
- Ghielen Toeringcarbedrijf
- Gius Wokke Opticien
- HKI Heldense Kantoor Installaties
- Hotel-Restaurant Antiek
- Jan Reijnen B.V.
- Janssen Uitvaartverzorging
- Jumbo Harald & Ilse van Beek Panningen
- Kömhoff Badkamers / Installatietechniek
- Leenders Ghielen Adviseurs
- Leenders vloer- en raambekleding
- Lenders Wonen
- Leurs Horen en Gezien worden
- Litjens Metaalbewerking B.V.
- Mobers & Dings Notarissen
- Omsels Slaap en Woonadviseurs B.V.
- Peeters Las en Hekwerken
- Primera Panningen
- Rousseau Chocolade Panningen
- SatinVastgoed.nl Verhuur, Verkoop & Beheer Vastgoed
- See You Gedenksieraden Someren
- Slagerij Philipsen, De Zaak vol Smaak
- Slagerij Rutten
- Staalbouw Jabekon Panningen B.V.
- Steenfabriek Engels Helden B.V.
- Stichting Cultuurpad
- Tegel en Marmerwerken Leon Engels
- Telecombinatie Panningen
- Tuindesign & Styling Ves Reynders B.V.
- Van der Linden Poultry Products B.V.
- Welten Tweewielers Helden
- Wijnhuis Panningen Wijnen, Speciaal-bieren, Gedistilleerd, Relatiegeschenken
- WP Haton B.V.

**Openingstijden Streekmuseum
't Land van Peel en Maas**

mei t/m september:
woensdag t/m zondag
van 13.00 uur - 17.00 uur

oktober t/m april:
woensdag en zondag
van 13.00 uur - 17.00 uur

Gesloten op:

eerste kerstdag, nieuwjaarsdag,
carnavalszondag, paaszondag en pinksterzondag.

**Openingstijden verenigingslokaal
(Documentatiecentrum)**

maandag
van 19.00 uur - 21.30 uur

woensdag
van 14.00 uur - 17.00 uur

Op feestdagen gesloten.

IMPULSIVITEIT: BURGEMEESTER VERKLARING
GESPANNEN STEER OP SECRETARIE IN HET

*Ambtenaar na
uitlenen van
raadsagenda
weggestuurd*

Adres:
Streekmuseum 't Land van Peel en Maas
Aan de Koeberg 3, 5988 NE Helden
www.museumpeelenmaas.nl
info@museumpeelenmaas.nl
Tel. 077-308 15 55

Adres:
Heemkundevereniging Helden
Aan de Koeberg 3, 5988 NE Helden
www.moennik.nl
info@moennik.nl
Tel. 077-763 04 01 (doc.-centrum)